

LA SEXUALITAT INDOEUROPEA ANTIGA LA PRIMERA PANSEXUALITAT?

per Antoni Veciana

Un procés iniciàtic

El pobles indoeuropeus eren els que hi havia des del Ganges fins a l'Atlàntic abans de la romanització. El que sabem d'ells és gràcies a un d'aquests pobles que va posar-se a escriure. Els grecs antics van parlar sobretot d'ells i, algunes vegades, també dels seus veïns, que tenien una cultura de transmissió oral.

Bernard Sergent, en el seu llibre *La homosexualidad en la mitología griega*, analitza diversos mites hel·lènics que els antics traductors havien deixat de banda per escandalosos. Parteix de l'estudi de la institució iniciàtica que era la relació homosexual obligatòria entre mestre i aprenent. Aquesta pràctica depassava la cultura hel·lènica i es creu que era bastant comuna per tota la cultura indoeuropea. Aquest procés iniciàtic consistia bàsicament en anar a

la muntanya a sobreviure amb les pròpies mans durant un parell de mesos. Quan l'aprenent ja era capaç de caçar un senglar o un ós, tornava a la ciutat convertit en un guerrer, en un adult cívic, i rebia del seu mestre tres regals. De mestres coneguts destaquen Heracles, Zeus i Apol·lo, mentre que alguns aprenents que surten als mites són Dionís, Narcís o Teseu.

No només la mitologia ens explica aquest tipus de relacions. La ciutat grega de Tebes tenia un cos militar d'elit anomenat Batalló Sagrat, format únicament per guerrers experimentats i els seus joves amants. Tebes feia servir l'amor entre soldats per estimular la ferocitat en el combat. Els tebens creien que l'amor i l'amistat cohesionaven el grup, i que cap home voldria tenir un comportament covard davant del seu amant.

Més enllà del dualisme judeocristià

En la mitologia també trobem casos que depassen aquesta relació pedagògica. Aquil·les i Patrocle són dos companys d'armes i de llit. Quan Patrocle mor, Aquil·les el plora desesperadament perquè mai més no podrà gaudir de la seva companyia carnal. També trobem altres casos d'homosexualitat entre homes d'edat similar com Pisístrat i Telèmac, o l'amistat íntima entre Alexandre Magne i Efestió.

També a *La Ilíada* i a *l'Odissea* l'homosexualitat és molt patent, però no té un nom. Per què? Perquè busquem una etiqueta des de la nostra mentalitat imbuïda pel dualisme judeocristià. En general plantejem les relacions com una oposició, en el millor dels casos, entre homosexualitat i heterosexualitat, perquè en d'altres sectors es contraposa minoria i majoria, o fins i tot, vici i normalitat.

La societat occidental durant segles ha mantingut l'heteronormativitat, malgrat provenir d'una cultura indoeuropea politeïsta, que no tenia una visió del món maniqueïsta que separés el bé del mal, el blanc del negre.

Les religions vingudes del Pròxim Orient separen a Déu del Diable, i no hi ha mitjanies. En un terreny com l'Orient s'entén aquesta visió binària del món: l'aigua és la vida i el desert la mort, el dia et crema i la nit et gela. En canvi les tradicions indoeuropees eren més complexes, donat que el territori és ben divers. La sexualitat també era complexa. Per aquest motiu no tenien un nom o una etiqueta per a l'homosexualitat. La sexualitat tendia a la pansexualitat, de manera que un home podia tenir relacions sexuals amb homes, dones, o transvestits depenent del moment i de

*I ho desitjo, i em torno boja.
No pretenc tocar el cel amb les mans.*

SAFO

la finalitat. Personatges mítics com Zeus, Apol·lo, Dionís o Aquil·les també tenien muller i amants femenines, a part dels seus companys masculins.

Pansexuals però patriarcals

Però, i les dones? La societat grega, i la indoeuropea per extensió, potser no era heterosexual, però sí que era patriarcal, i les dones no apareixen als mites. La diversitat sexual també la trobem en les relacions que ara en diem heterosexuales, en les quals un home podia cercar l'amor en concubines, prostitutes i ocasionalment, amb la dona amb la qual s'havia casat concertadament. Però les dones hi eren, i el seu comportament s'assimilava al dels homes, tot i no tenir les llibertats d'aquests. Són un clàssic els cants d'amor de Safo de Lesbos, que ens deixen entreveure la rica vida privada de les do-

nes gregues. També Llucià de Samòsata reproduceix una conversa entre Clonària i Leena, en la qual la segona explica que s'ha convertit en amant d'una altra dona, i que en el primer encontre li va dir: «T'adonaràs que no em falta res dels homes perquè tinc una cosa en comptes del membre. Deixa'm fer i ho veuràs».

Els antics grecs no tenien la promesa d'una vida millor després de la mort. Per això, aquest món era el millor del qual podien gaudir, i en el qual havien de mirar de trobar la felicitat, en la brevetat de les seves vides. No s'entretenien a etiquetar les seves pràctiques sexuals, sinó que les gaudien fins on volien i podien. En podríem dir pansexualitat, però seria tornar a posar un nom modern a una manera de fer, natural i ancestral, dels antics indoeuropeus, els nostres avantpassats. ■

